

GÖRSEL SANATLAR ÖĞRETMENLERİNİN MOTİVASYON DÜZEYLERİ VE MOTİVASYONLARINI ETKİLEYEN FAKTÖRLER ÜZERİNE BİR ARAŞTIRMA (Erzincan İli Örneği)

A RESEARCH ON MOTIVATION LEVELS OF VISUAL ARTS TEACHERS AND FACTORS AFFECTING THEIR MOTIVATIONS (Example of Erzincan Province)

Selma TAŞKESEN¹, Orhan TAŞKESEN², Ayşenur BAKIRHAN³, Şeyda TANOĞLU⁴

ÖZET: Bu araştırmada görsel sanatlar öğretmenlerinin motivasyon düzeyleri çeşitli değişkenler açısından incelenmesi amaçlanmıştır. Araştırmada ayrıca görsel sanatlar öğretmenlerinin motivasyonlarını etkileyen faktörlerin de araştırılması amaçlanmıştır.

Araştırmada ölçme aracı olarak Melek Gökay ve Şaziment selcen Özdemir(2007)tarafından geliştirilen “motivasyon testi” kullanılmıştır. Araştırma Erzincan merkez kamu ve özel ilköğretim okullarında görev yapan, gönüllü 37 görsel sanatlar öğretmeni ile yürütülmüştür. Araştırmada görsel sanatlar öğretmenlerinin cinsiyet ve okul türüne göre motivasyon düzeyleri ortalamalarını karşılaştırmak için bağımsız örneklem t-testi, çalışma yıllarına göre karşılaştırmak için tek yönlü varyans analizi kullanılmıştır. Ayrıca görsel sanatlar öğretmenlerinin motivasyon düzeylerini etkileyen faktörleri belirlemek için ise, frekans analizi kullanılmıştır.

Araştırmada görsel sanatlar öğretmenlerinin motivasyon düzeylerinin beklentiyi karşılayacak düzeyde iyi olduğu, öğretmenlerin cinsiyetlerine, kıdemlerine ve çalıştıkları okul türüne göre motivasyon düzeylerinde anlamlı farklılığa rastlanmamıştır. Ayrıca görsel sanatlar dersi öğretmenlerinin yarısına yakınının haftalık ders saatini yeterli bulmadığı, resim yarışmalarının sıklığının ve ildeki sanatsal etkinliklerin motivasyonlarında etkili olduğu, yarısından fazlasının ise, okulun fiziki şartlarının görsel sanatlar dersine uygunluğunun , disiplinlerarası eğitimin görsel sanatlar eğitimi dersine katkı sağlamasının motivasyonlarını artırdıkları bulgusuna ulaşılmıştır.

Araştırmada görsel sanatlar dersi öğretmenlerinin motivasyonlarının beklenen düzeyde olduğu, motivasyonun en iyi düzeye getirilmesi için ders saatlerinin artırılması, görsel sanatlar dersine uygun şekilde okul fiziki şartlarının iyileştirilmesi, sanatsal etkinliklerin okulda ve çevrede artırılması ve görsel sanatlar dersinin diğer derslerle ilişkisinin artırılmasının gerektiği sonucuna varılmıştır.

Anahtar sözcükler: Görsel Sanatlar Dersi, Görsel Sanatlar Dersi Öğretmenleri, Motivasyon Düzeyi

ABSTRACT: In this research, it was aimed to investigate visual arts teachers' motivation levels in terms of various variables. In addition, the factors, which affect the motivations of visual art teachers, were tried to investigate in the research.

As the measuring tool, the “motivation test” developed by Melek Gökay and Şaziment Selcen Özdemir(2007), was applied during the research. The research was carried with 37 voluntary visual arts teachers working in public and private secondary schools in Erzincan city centre. To compare the average motivation levels of the visual arts teachers according to the gender and school type variables, the independent sampling t-test was used; to compare according to the years in profession, the one way

¹Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, selma.taskesen@erzincan.edu.tr

²Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, orhantaskesen@erzincan.edu.tr

³ Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü a.bakirhan@hotmail.com

⁴ Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi Eğitim Fakültesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü seydatanoğlu@gmail.com

variance analysis was applied in the research. In addition, the frequency analysis was applied to determine the factors affecting the motivation levels of visual arts teachers.

In the study, it was found that the levels of motivation of visual arts teachers were good enough to meet expectation; there was no significant difference in their motivational levels in terms of their gender, profession years and school type. In addition, it was found that almost half of the visual arts teachers thought that the course hour was insufficient, the frequency of art competition and artistic activities in the province were effective in their motivations; on the other hand, more than half of them thought that physical conditions of the school -compatible with the visual arts course- and the inter-disciplinary education -contributing to the visual arts education- increased their motivation.

In the research, it was reached to the results that the motivation of visual arts teachers was at the expected level, to increase the motivation ideally, the number of course-hours should be increased, physical conditions of the school should be improved in accordance with visual arts course, artistic activities should be increased in and around the school and the relationship between the visual arts course and other courses should be increased,

Keywords: Visual Arts Course, Visual Arts Teachers, Motivation Level

1. GİRİŞ

Motivasyon hayatın her alanında ihtiyaç duyduğumuz bir kuvvettir. Bizim gereksinimlerimiz karşısında güdülenmemizi, istek duymamızı ve harekete geçmemizi sağlar. Kısaca bir şeyi yapmak istemeyi sağlayan ve içten gelen güç motivasyondur. Motivasyon (güdülenme); hedefe ulaşmak için organizmayı davranım yapmaya iten, içsel ve dışsal olayların tümüdür (Erkuş, 1994). Daha önce yapılan çalışmalara göre motivasyonun üç ayrı yönü vardır; 1) Kişiyi belli bir hedefe iten güdüleyici durum, 2) Hedefe ulaşmak için yapılan davranış 3) Hedefe ulaşmak. Motivasyonun bu üç yönü bir döngü içerisinde oluşur. Motivasyon davranışa, davranış hedefe öncülük eder; hedefe ulaşıldığında güdü, geçici olarak giderilir. (Cüceloğlu,2002; Önen ve Tüzün, 2005) Motivasyon (güdülenme) olgusu, öğrenmeye hız veren en etkili faktörlerden biridir. Yeterince motive olmayan bir kişi, diğer tüm şartlar olgunlaşmış dahi olsa , gerekli olan veya istenen öğrenmeyi gerçekleştiremeyebilir.

Motivasyon, kişiyi bir amaç doğrultusunda harekete geçiren kuvvettir. İstekleri, arzuları, gereksinimleri, dürtüleri ve ilgileri kapsayan genel bir kavramdır. Bir istek ve ya gereksinimimizi sağlayabilmek için istediğimiz hedefe doğru hareket ederiz ve ihtiyacımızın karşılanması ölçütüne bağlı olarak bu davranışa devam etmeye ve ya tersi olarak davranışa son vermeye karar veririz

Motivasyon kavramı davranışın 4 ana unsurunun temelini oluşturur:

- 1-Davranışı başlatma
- 2-Davranışların şiddet ve enerji düzeyini tayin etme
- 3-Davranışlara yön verme
- 4-Devamını sağlama(Arık,1996)

Bu durumda şu söylenilebilir ki, davranışın her aşamasında motivasyonun rolü vardır. Başlandığı kadar devam edebilmesi, vazgeçmek ya da yön değiştirmek de motivasyon ile ilgilidir Cemaloğlu (2017).

1.1. Öğretmen Motivasyonun Önemi

İş ortamında çalışanların daha verimli olabilmeleri, çalıştıkları ortama verdikleri emeğin farkedilmesi ve bunun karşılığını almasıyla doğru orantılıdır. İşini elinden geldiğince en iyi şekilde yapan çalışanla , işine aynı özveriyle yaklaşmadığı bilinen çalışanın aynı şartlarda, aynı

karşılığa (maaş, ve diğer ek gelir ve moral katkıları) layık görülmesi çalışanın üzerinde olumsuz etki bırakmakta ve paralel olarakta motivasyonunun düşmesine sebep olmaktadır.

Bir çalışma ortamındaki en iyi motivasyon kaynaklarından birisi özellikle bu eğitim ve öğretim ortamı ise okul yöneticilerinin anlayışları ve davranışlarıdır. Okulun başarısı, orada görev yapan öğretmenlerin motivasyonu ile ilişkili olduğu düşünüldüğünde eğitim kurumlarında bulunan yöneticilerin, kurumlarında çalışan öğretmenlerin gereksinimlerini gözetip, bu anlayışla çalışma koşullarını daha pozitif hale getirmeye çalışması eğitim kurumunun başarısını doğrudan artıracaktır. Taş'a (2005) göre; motivasyonun verimi, verimin kaliteyi, kalitenin tatmini, tatmin olmanın da iş devamlılığını sağladığı muhakkaktır. Bu durumda öğretmenlerin verimini artırmak ve bu verimin sürekliliğini sağlamak amacıyla bilinçli bir motivasyon becerisine sahip olmak gerekmektedir. Öğretmenlerin motivasyonlarını azaltan faktörlerin neler olduğu farkedilerek bu faktörlerin dikkate alınması ve gidermek için neler yapılması gerektiği anlayışından hareketle eğitim çalışanın nasıl motive edileceği konusunda bilinçli olunursa eğitim ortamlarında çalışanların huzurlu ve istekli çalışabilecekleri olanaklar sağlanabilir. Eğitim kurumlarında öğretmenin çalışma potansiyelini artırmak, motivasyonunu yüksek tutmak ve bunun devamlılığını sağlamak çok önemlidir. Çünkü eğitim kurumlarının başarısı öğretmenin başarılı olmasıyla doğrudan ilişkilidir.

Öğretim stresli bir uğraş olduğundan öğrencilerle ve birlikte çalışılan kişilerle günlük etkileşimler ve ardi arkası kesilmeyen eğitim ihtiyaçları, baskılara ve strese yol açmaktadır (Frieseron vd. 1988). Günümüz eğitim sisteminde kaliteyi ve başarıyı yakalamak için eğitimin olmazsa olmazı olan, öğrencilerin geleceğini şekillendiren öğretmenler arasında diğer bütün sınıf ve branş öğretmenleri gibi resim öğretmenleri de vardır ki onlar öğrencilerin görsel algılarını ve yaratıcılığını geliştirip, estetik bilinç kazandıran, eleştirel düşünme becerisi aşılayıp, farkındalığını artıran öğretmenlerdir.

Sanat derslerindeki motivasyon öğrencinin, çalışmaya özendirilmesi, istek duyması ve uygulama için harekete geçmesi açısından çok önemlidir.

Görsel sanatlar öğretmenlerinin istekli ve azimli olmaları doğrultusunda sanatsal faaliyetlerin devamlılığı da, sanata verilen değer de o kadar yükseklerde olacaktır. Buna bağlı olarak da öğrencinin motivasyonu yükselecek ve dersden karşılıklı olarak daha çok verim alınacaktır.

Yılmaz, (2010) Sanat derslerinde, motivasyonu sağlanmış bir öğrencinin, motivasyonu olmayan öğrenciden farklılıklarını;

- 1-İlgi duyar
- 2- Dikkat eder
- 3-Çaba göstermeye isteklidir
- 4-Etkinliğe zaman harcamaya isteklidir
- 5-Konsantrasyon düzeyi yüksektir
- 6-Etkinlik esnasında karşılaştığı güçlüklerle mücadele eder, problemleri çözmeye çalışır
- 7-Kararlıdır, sonuca gitmede ısrarlı davranır
- 8-Taklit ve kopyaya yönelmez, özgün ürünler ortaya çıkarır
- 9-Hayal gücünü kullanır, çalışmalarında imge zenginliği görülür
- 10-Farklı yaklaşımlarda bulunur.

Sanatsal öğrenme-öğretme sürecinde belirtilen davranışları gösterebilen öğrencinin motivasyonu yüksektir diye açıklamıştır.

Her ne kadar Türkiye’de ve dünyada sanat eğitiminin öneminden bahsedilse ve bu görüş bilimsel araştırmalarla desteklense de eğitim sistemindeki sorunlar, toplumun sanata karşı ilgisizliği, yöneticilerin genel olarak sanat eğitimi konusunda yeterli bilgiye sahip olmayışı, gerekli olan ancak bir türlü giderilemeyen fiziksel eksiklikler gibi olumsuz faktörler görsel sanatlar öğretmenlerinin motive olma seviyesini aşağı çekmektedir. Bu olumsuz durumlarla yüzyüze olan bir görsel sanatlar öğretmenin motivasyonunun düşmesi doğal bir süreçtir. Öğretmenlerin beklenti ve ihtiyaçlarının karşılanamaması, genel problemlerinin görmezden gelinmesi ve sonuç olarak da onların mesleklerinden yeterli verim alamamaları motivasyon düzeylerini olumsuz şekilde etkilemektedir. Bu güç ve yıpratıcı işi yapma karşılığında öğretmenler genellikle uygun olmayan koşullarda öğretim yapmaya çalışmakta, işlerinde kendilerini geliştirebilecekleri fırsatı elde edememekte ve birçok ülkede oldukça düşük ücret karşılığında çalışmaktadırlar (Scwap vd., 1986; Akçamete vd., 2001).

1.2. Araştırmanın Amacı:

Erzincan ilinde çalışan görsel sanatlar öğretmenlerinin motivasyon düzeylerinin tespit edilmesi ve motivasyonlarını etkileyen faktörlerin incelenmesidir.

Alt Amaçlar:

Görsel sanatlar öğretmenlerinin motivasyonu ne düzeydedir?

Görsel Sanatlar öğretmenlerinin motivasyonu cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?

Görsel Sanatlar öğretmenlerinin motivasyonu çalıştığı kuruma türüne göre farklılık göstermekte midir?

Görsel Sanatlar öğretmenlerinin motivasyonu çalışma yılına göre farklılık göstermekte midir?

Görsel Sanatlar öğretmenlerinin motivasyonunu etkileyen faktörler nelerdir?

2.YÖNTEM

2.1. Araştırma Modeli

Erzincan ilinde görev yapmakta olan görsel sanatlar öğretmenlerinin motivasyon düzeylerinin ve bu düzeylerin yaş cinsiyet ve çalıştığı kurum türüyle ilişkili olarak değişkenlik göstermediğinin araştırıldığı bu araştırma ilişkisel tarama modeline uygun bir çalışmadır. Tarama modelleri, geçmişte ya da halen varolan bir durumu varolduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2005).

2.2. Çalışma Grubu

Araştırma 2017-2018 eğitim öğretim yılında Türkiye’nin doğusunda yer alan orta ölçekli bir ilin kamu ve özel eğitim kurumlarında görev yapmakta olan (28 Bayan, 9 Erkek= 37) görsel sanatlar öğretmeninden oluşmaktadır.

2.3. Veri Toplama Süreci

Veri Toplama Araçları olarak bu araştırmada Motivasyon Testi (MT) kullanılmıştır. Gökay ve Özdemir(2007) tarafından resim-iş öğretmenlerinin motivasyonu ölçmek için geliştirilen “motivasyon testi” veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Motivasyon Testi(MT) 45 tane Likert tarzı sorudan oluşmaktadır.

2.4. Verilerin Analizi

Teste verilen cevapların sıklık değerini analiz etmek için frekans analizi, cinsiyete ve okul türüne göre ortalama puanları karşılaştırmak için bağımsız örneklem t- testi, çalışma yılına göre ortalama puanları karşılaştırmak için ise, Tek Yönlü faktör Analizi kullanılmıştır.

3. BULGULAR

3.1. Görsel sanatlar öğretmenlerinin motivasyonu ne düzeydedir?

Görsel Sanatlar öğretmenlerinin motivasyon düzeylerine ilişkin betimsel istatistik tablo 1' de sunulmuştur.

Tablo 1. Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Motivasyon Düzeyi Ortalamalarına İlişkin Sonuçlar

	n	
Motivasyon Düzeyleri	37	184.42

Tablo 1' de 37 görsel sanatlar öğretmenin motivasyon düzeyleri ortalama puanları verilmiştir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puanın 225 olduğu düşünüldüğünde görsel sanatlar öğretmenlerinin görsel sanatlar dersi motivasyon düzeylerinin (184,42) %80'in üzerinde olduğu, bu puanın görsel sanatlar öğretmenlerinin motivasyonunun beklentileri karşılayacak bir düzey olduğu söylenebilir.

3.2. Görsel Sanatlar öğretmenlerinin motivasyonu cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?

Görsel Sanatlar öğretmenlerinin motivasyonlarının cinsiyete göre farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bağımsız örneklem t-testi sonuçları tablo 2' de verilmiştir.

Tablo 2. Cinsiyete Göre Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Motivasyon Düzeyi Ortalamaları Farkına İlişkin Bağımsız Örneklem t-Testi Sonuçları

	Cinsiyet	n	S	sd	t	p	
Motivasyon Düzeyleri	Bayan	28	184.42	20.30	35	1.644	.109
	Erkek	9	171.66	20.10			

Tablo 2'de cinsiyete göre görsel sanatlar öğretmenlerinin motivasyon düzeylerine ilişkin aritmetik ortalama değerleri karşılaştırıldığında; bayan öğretmenlerin motivasyon düzeyleri ortalama puanının = 184.42 erkek öğretmenlerin motivasyon düzeyleri ortalama puanından = 171.66 daha yüksek olduğu görülmektedir. Cinsiyete göre motivasyon düzeyleri puanları arasındaki farkın saptanması amacıyla hesaplanan bağımsız örneklem t-testine göre $t(20) = 1.644$ $p > .05$ anlamlı farka rastlanmamıştır.

3.3. Görsel Sanatlar öğretmenlerinin motivasyonu çalışma yılına göre farklılık göstermekte midir?

Görsel Sanatlar öğretmenlerinin kıdemlerine göre motivasyonlarının farklılık gösterip göstermediğine ilişkin tek faktörlü varyans analizi sonuçları tablo 3' de verilmiştir.

Tablo 3. Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Çalışma Yıllarına Göre Motivasyon Düzeyi Ortalamaları Farkına İlişkin Anova Testi Sonuçları

Değişken	Çalışma Yılı	n	S	p
Motivasyon Düzeyleri	0-5	16	187,75	20,72
	6-10	4	187,25	13,04
	11-15	10	179,70	12,22
	16-20	6	161,00	27,33
	20 ve Üzeri	1	193,00	

Tablo 3'de görsel sanatlar öğretmenlerinin çalışma yıllarına göre motivasyon düzeyi puan ortalamalarına bakıldığında, Kıdeme göre bir motivasyon düzeyi farkına rastlanmamıştır (p>.05)

3.4. Görsel Sanatlar öğretmenlerinin motivasyonu çalıştığı kuruma türüne göre farklılık göstermekte midir?

Görsel Sanatlar öğretmenlerinin çalıştıkları kuruma göre motivasyonlarının farklılık gösterip göstermediğine ilişkin bağımsız örneklem t-testi sonuçları tablo 4' de verilmiştir.

Tablo 4. Çalıştığı Kuruma Göre Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Motivasyon Düzeyi Ortalamaları Farkına İlişkin Bağımsız Örneklem t-Testi Sonuçları

Grup	n	S	sd	t	p	
Motivasyon Düzeyleri	Kamu	33	179.96	20.45	35	-1,146
	Özel	4	192.50	22.51		.259

Tablo 4'de çalıştıkları kuruma göre görsel sanatlar öğretmenlerinin motivasyon düzeylerine ilişkin aritmetik ortalama değerleri karşılaştırıldığında; özel okullarda çalışan öğretmenlerin motivasyon düzeyleri ortalama puanının = 192.50 kamu okullarında çalışan öğretmenlerin motivasyon düzeylerinin ortalama puanından = 179.96 daha yüksek olduğu görülmektedir. Çalıştığı kuruma göre motivasyon düzeyleri puanları arasındaki farkın saptanması amacıyla hesaplanan bağımsız örneklem t-testine göre $t(20) = -1.146$ $p > .05$ anlamlı farka rastlanmamıştır.

3.5. Görsel Sanatlar öğretmenlerinin motivasyonunu etkileyen faktörler nelerdir?

Karşılaştırmalı analizlerin yanında yapılan frekans analizinde öğretmenlerin motivasyonunu etkileyen faktörler tablo 5'te sunulmuştur.

Tablo 5. Görsel Sanatlar Öğretmenlerinin Motivasyonunu Etkileyen Faktörlere İlişkin Frekans Analizi Testi Sonuçları

	Çok Motive Ediyor	Motive Ediyor	Motivasyonu Etkilemiyor	Motive Etmiyor	Hiç Motive Etmiyor
Haftalık Ders Süreleri	8.1	37.8	8.1	16.2	29.7
Resim Yarışmalarının	13.5	29.7	37.8	5.4	13.5
Bulduğum ildeki sanatsal etkinlikler	18.9	32.4	21.6	16.2	10.8
Okulumdaki fiziki şartların sanat öğretimine uygunluğu	27.0	43.2	8.1	16.2	5.5
Disiplinler arası eğitimin dersime katkı düzeyi	24.3	32.4	29.7	10.8	2.8

Tablo 5' te belirtildiği üzere öğretmenlerin yarısına yakını ders saati sürelerinin motivasyonlarını etkilediğini ifade etmiştir. Bu bulgu güzel sanatlar dersi öğretmenleri için beklenen bir bulgu olduğu söylenebilir. Resim yarışmalarının sıklığının öğretmenlerin motivasyonuna katkısına bakıldığında ise yaklaşık %57 sinin motivasyonunu etkilemediği ve ya olumsuz etkilediği bulgusu görülmektedir. İldeki sanatsal etkinliklerin ise motivasyonu etkilediği, en azından öğretmenlerin yarısından fazlasının motivasyona olumlu etki ettiği noktasında birleştiği görülüyor. Araştırma bulgularından en fazla motivasyonu etkilediği düşünülen iki maddenin, okuldaki fiziki şartların eğitime uygunluğu ve disiplinler arası eğitimin derse katkı düzeyi olduğu görülmektedir. Özellikle okulun fiziki şartlarının öğretime uygun olmasının öğretmenlerin motivasyonunu artıracak düşüncesi %70 oranındadır. Tablonun genelinden okuldaki fiziki şartların ve ders sürelerinin uygunluğunun motivasyonda önemli etkenler olduğu, bunu yanında disiplinler arasındaki ilişkinin sağlayacağı disiplinlerarası katkının motivasyonu artıracak görüşünün ağır bastığı anlaşılmaktadır.

4. TARTIŞMA VE SONUÇ

Araştırmada görsel sanatlar dersi öğretmenlerinin çeşitli değişkenler açısından motivasyon düzeyleri ve motivasyonlarını etkileyen faktörler araştırılmıştır. Buna göre yapılan araştırmada görsel sanatlar öğretmenlerinin motivasyon düzeylerinin % 80'in üzerinde olduğu, cinsiyete, çalışma yılı ve çalışılan okula (kamu, özel) göre motivasyon farkına rastlanmamıştır. Araştırmada görsel sanatlar öğretmenlerinin motivasyonlarını etkileyen faktörlere bakıldığında ise, öğretmenlerin yaklaşık %46' sının haftalık ders saatinin motivasyonlarını etkilediğini belirttikleri görülmüştür. Benzer araştırmalardan İldanlı (2010) tarafından yapılan araştırmada

Ankete katılan öğretmenlerden % 50'si 2 ders saati süreyi işaretlerken, % 14,3'ü 3 ders saati seçeneğini işaretlediklerini % 35,7'si ise 4 saat süreyi uygun gördükleri belirlenmiştir.

Ankete katılan yöneticilerin görsel sanatlar dersi için gerekli süre hakkında görüşleri ise; toplam 32 yöneticiden % 18,8'i 1 ders saati süresini yeterli bulurken % 46,9'u 2 ders saati süresini işaretlemiştir. % 25'i 3 ders saati derken,% 9,4'ü 4 ders saati ve daha fazlası olmalıdır düşüncesini belirtmişlerdir.

MEB (2010) 2010-2011 eğitim-öğretim yılında uygulanacak Haftalık Ders Çizelgelerine göre Görsel Sanatlar dersinin ilköğretim kurumlarında 4, 5, 6, 7 ve 8. sınıflarda haftada 1 saat, ortaöğretim kurumlarında ise seçmeli ders olarak okutulmasının, bu dersten beklenen faydanın sağlanması açısından yeterli olmadığı belirtilmiştir.

Araştırmada ortaya çıkan bir bulgu da, görsel sanatlar öğretmenlerinin disiplinler arası eğitimin görsel sanatlar dersine katkı sağladığını %70 ifade etmeleridir. Bu bulgu disiplinlerarası öğretimin önemine katkı sağlayacak niteliktedir. Bu konuda yapılan çalışmalar bu katkıyı göstermiştir. Bu konuda yapılan bir araştırmada (Yıldırım, 1996) disiplinlerarası öğretimin kısmen ilköğretim düzeyinde uygulandığı, ortaokul ve lise düzeyinde daha çok disiplinler öğretimin uygulandığı, oysaki özellikle ortaokul düzeyindeki öğrencilerin disiplinlerin katı sınırlarına girmeye hazır olmadıkları, öğrencilerin disiplinlere dayalı öğretimde ısrar edildiğinde sıkıntı çekmeleri ve zaman içinde bu derslerden soğumalarının kaçınılmaz olduğu ifade edilmiştir. Bunun nedeninin ise, öğrenilen bilgilerin anlamsızlaşması, günlük hayatla bağlantılı olmaması, bilgilerin soyut ve uygulamasının zorlaşması olduğu belirtilmiştir.

Araştırmadaki bir diğer bulgu ise resim yarışmalarının sıklığının öğretmenlerin motivasyonunu etkilediği yönündedir. Orhun(2005) tarafından yapılan görsel sanatlar dersine karşı tutum araştırmasında resim yarışmalarına katılmaktan hoşlanmıyorum; görüşüne hem deney hem kontrol grubu öğrencilerinin ön tutum ve son tutum ortalamalarında kararsız bir tutum sergilediklerini, bu durumun doğal bir sonuç olduğunu vurgulamıştır. Yine görsel sanatlar dersinin ders saati ile ilgili soruya öğrenciler yetersiz olduğunu ifade etmişlerdir.

Araştırmanın bir diğer bulgusunda öğretmenlerin yaklaşık %70' inin fiziki ortamın motivasyonlarında etkilediği olduğu yönünde görüş bildirmiştir. Benzer araştırmalarda Gökay ve Özdemir (2010) Resim-İş öğretmenlerinin motivasyonlarını etkileyen faktörleri araştırdığı araştırmasında fiziki yetersizlikler gibi olumsuz faktörler görsel sanatlar öğretmenlerinin motive olma gücünü kırdığını ve görsel sanatlar dersine ayrılan haftalık ders saati süresinin yetersiz olduğunun öğretmenlerin % 61,8'ini tarafından kabul gördüğünü, resim yarışmalarının sıklık düzeyi öğretmenlerin % 37,3'ünün motivasyonunu düşürdüğünü ifade etmiştir.

Benzer araştırmalardan elde edilen sonuçların bu araştırmadaki bulgularla benzerlik gösterdiği, özellikle ders saatinin 2 ders saati olması yönünde yaygın bir görüş birliği olduğu açıktır. Bunun yanında resim yarışmalarının sıklığının öğretmenin ve öğrencilerin motivasyonuna olumsuz etki ettiği, fiziksel şartların da öğretmen ve öğrenci motivasyonunun da olumsuz etkiye yol açtığı görülmektedir. Araştırma bulgularında ortaya çıkan bir diğer motivasyona etki eden faktör ise diğer araştırmalarda rastlanmayan ildeki sanatsal etkinliklerin motivasyona olumsuz etkisidir. Ölçeğin uygulandığı ilin orta ölçekli bir il olması ve sanatsal etkinliklerin sınırlı sayıda olması buna sebep olabilir.

Araştırmada sonuç olarak öğretmenlerin motivasyon düzeyinin beklentileri karşılayabilecek düzeyde olduğu, cinsiyet, okul türü ve çalışma yılının motivasyon düzeyinde bir fark yaratmadığı, oransal olarak az da olsa ders saati, fiziki ortam ve ildeki sanatsal etkinliklerin sınırlılığının motivasyon kaybına sebep olduğu ve bu sonuçların konu ile ilgili diğer araştırmaların sonuçları ile örtüştüğü söylenebilir.

Öneriler

Her okul için bir öğrencilerin kullanımına sunulmuş resim malzemeleri ile bir uygulama atölyesi oluşturulması,

Dersler arası işbirliğini geliştirecek etkinliklerin ve öğretmen işbirliklerinin artırılması,

Resim yarışmalarının sıklığının dersin doğal süreci göz önünde tutularak ayarlanması, sadece gönüllü öğrencilerin yarışmalara katılımının sağlanması,

Dersin uygulamalı bir ders olduğu düşünülerek ders saatlerinin 2 ders olarak düzenlenmesinin daha doğru olacağı söylenebilir.

KAYNAKLAR

- Akçamete, Gönül, Koner, S. ve Sucuoğlu, B. (2001). Tükenmişlik, İş Doyumu ve Kişilik. Ankara: Nobel.
- Arık, İ. A. (1996). Motivasyon ve heyecana giriş. İstanbul: Çantay Yayıncılık
- Cemaloğlu, N (2017).Çocuk yetiştirme biçimimiz, çocukların içsel motivasyonunu nasıl etkiliyor?http://blog.classroom.com/tr/ sayfasından erişilmiştir.
- Cüceloğlu, D. (2003). İnsan ve davranış: psikolojinin temel kavramları(12. baskı). İstanbul: Remzi Kitap evi
- Erkuş, A. (1994). Psikolojik terimler sözlüğü, (2.Baskı). Ankara: Doruk Yayınları
- Frieseron, D., Prokop, C.M., Sorros, J.C. (1998). “Why Teachers Burn Out”, Educational Research Quarterly,V12, N3, pp9-19.
- Gökay, M., Özdemir, Ş. S.(2007). Görsel sanatlar (resim-iş) öğretmenlerinin motivasyonlarını etkileyen faktörler: Konya örneği. Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi. 26
- İldanlı, D. (2010). İlköğretim Okullarının 11. Kademesinde Görsel Sanatlar Dersi Haftalık Ders Saati Süresinin Yeterliğinin Araştırılması, Selçuk Üniversitesi Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Konya
- Karasar, N. (2005). Bilimsel Araştırma Yöntemi. Ankara: Nobel Yayıncılık
- MEB(2010). MEB'den Görsel Sanatlar Ders Saati Hakkında Açıklama. <https://www.memurlar.net/haber/180916/meb-den-gorsel-sanatlar-ders-saati-hakkinda-aciklama.html> adresinden 01.05.2018 tarihinde ulaşılmıştır.
- Orhun B.F.(2005). Resim-İş Dersine İlişkin Tutumların Ölçülmesi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi. Sayı:18
- Schwab, R. L., Jackson, S. E. and Schuler, R. S. 1986. “Educator Burnout: Sources and Consequences”. Educational Research Quarterly, 10(3), 14–30.
- Tas, S. (2005). Sınıf Öğretmenlerinin Motivasyonunu Etkileyen Faktörler. Konya, Yayınlanmamış Yüksek Lisans tezi.
- Yıldırım, A. (1996). Disiplinlerarası öğretim kavramı ve programlar açısından doğurduğu sonuçlar, Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 12, 89-94.
- Yılmaz, M. (2010).Sanat eğitiminde Motivasyon, Sanat Eğitiminde Kopya Ve taklit,Görsel Sanatlarda Teknik ve Yöntemler. K.Artut (ed.) Görsel Sanatlar Eğitiminde Özel Öğretim Yöntemleri içinde.(s.193-298) Ankara: Anı Yayıncılık
- Yılmaz, M. Taşkesen, O. &Taşkesen, S. (2016). Güzel sanatlar eğitimi bölümü öğrencilerinin bazı değişkenlere göre akademik motivasyonları ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi. Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi, 18(2), 1056-1072